

Fundația
"Turnul Dezrobirii Basarabiei"

Cod fiscal : 1013620009390
www.fundatiaturnuldezrobirii.md
timinfoinvent@gmail.com
+373-69-76-32-76

Nr. din .05.2023

mun. Chișinău

Către:

Președintele R. Moldova,
Dna Maia Sandu

Proiect de renaștere națională

Universitatea Populară

societate culturală, inaugurată la 18 febr. 1918, la Chișinău, din inițiativa unui grup de intelectuali basarabeni: Pan Halippa, Ștefan Ciobanu, Ion Pelivan, Nicolae Alexandri etc, cu puțin timp înaintea Unirii. Și-a încetat activitatea după 28 iunie 1940.

Grupul de inițiativă în frunte cu Pan Halippa a fost format în cadrul redacției Cuvânt Moldovenesc. Tot acolo fondatorii și-au ținut primele ședințe de lucru. Sediul instituției a fost în renumita Casă Eparhială. Cu ocazia inaugurării, președintele Universității Pan Halippa menționa: „Universitatea Populară din Chișinău va fi o instituție culturală pentru redeșteptarea și luminarea minții norodului...”. Universitatea urmărea cele mai nobile scopuri: **promovarea valorilor culturale românești și a cunoștințelor din diferite domenii ale științei în rândurile populației basarabene**, care pe parcursul îndelungatei perioade de dominație țaristă a fost văduvită de istoria și cultura națională. A devenit chiar din momentul deschiderii **un adevărat centru de propagandă culturală**, a contribuit enorm, pe parcursul celor 22 de ani, perioadă cât Basarabia a fost în componența României Mari, la ridicarea culturii poporului și întărirea dragostei de Țară și de Neam. La crearea acestei instituții a contribuit nemijlocit marele cărturar Onisifor Ghibu, dânduși foarte bine seama că la acel moment Basarabia avea stringentă nevoie de un asemenea așezământ cultural.

Onisifor Ghibu și-a adus contribuția și la fondarea bibliotecii Universității Populare din Chișinău. Către sfârșitul anului 1921 biblioteca avea deja 14470 de cărți, dintre care 10870 volume în limba română, 3000 în limba rusă, 300 în franceză și 300 în germană. De serviciile ei beneficiau fără nici o restricție cele mai largi pături ale populației. La completarea fondurilor bibliotecii au acordat un mare sprijin centrele științifice și culturale din Țară, în special Universitatea din Iași și Academia Română.

Principala formă de activitate a Universității era **organizarea de cursuri pentru masele largi**. Pentru ținerea lor erau invitați cunoscuți oameni de știință și cultură din România: Ștefan Ciobanu, Sergiu Cujbă, Vasile Harea, Iustin Frățiman, Leon Boga, Ion Nistor, Titus Hotnog, Romulus Ciofleac, Constantin Simionescu, Scarlat Panaitescu ș.a. Subiectele erau destul de variate: **istorie, limbă, literatură, economie, teologie, drept, medicină, științe ale naturii etc**. Pentru o mai bună comoditate ascultătorii erau împărțiți în grupe ce activau în cadrul a trei secții:

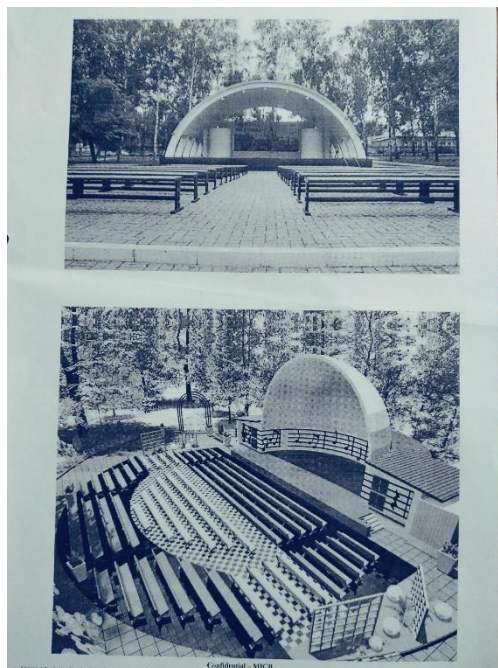
1) secția literatură, menirea căreia era popularizarea culturii naționale, a istoriei,

limbii și literaturii române;

2) secția juridică, care-și propunea drept scop popularizarea legislației;

3) secția de științe și medicină, chemată să răspândească cunoștințele despre natură și ocrotirea sănătății.

În primul an de activitate (1918) numărul ascultătorilor a fost atât de mare, încât a apărut necesitatea de a închiria noi spații pentru lecții, precum și a prelungi perioada de studii. În localul Universității, în fiecare duminică și în zile de sărbătoare, se organizau diferite matinee și șezători, interesul pentru care era la fel de mare ca și pentru renumitele cursuri: Însemnătatea culturii naționale, Poetul-martir Alexei Mateevici, Scriitorii basarabeni de astăzi, În memoria celor trei bărbați ai neamului: A. Mateevici, S. Murafa, A. Hodoroșca, Din trecutul Basarabiei, Din istoria orașului Chișinău, România pitorească ș. a. Universitatea a editat și o revistă a sa Anuarul Universității Populare din Chișinău, care apărea sub îngrijirea lui I. Negrescu. Avea și o formație corală condusă, o anumită perioadă de timp, de cunoscutul compozitor și om de cultură Alexandru Cristea.

Universitatea Populară din Chișinău, la fel ca și alte așezăminte de cultură, a **fost un focar de primă importanță al vieții spirituale în Basarabia interbelică. A contribuit nespus la luminarea maselor largi, la trezirea și educarea oamenilor în spiritul dragostei față de Neam și Patrie.** Mulți dintre ascultătorii ei și-au continuat studiile în adevăratele universități de stat, devenind nu numai buni specialiști, dar și patrioți de excepție.

